

Dansk Selskab for Folkesundhed

Den Nationale Folkesundhedskonference 2024

23. - 24. september 2024 - Nyborg Strand Hotel og Conferencecenter

Viden, samarbejde og trends i folkesundhedsarbejdet

Workshopoversigt

W1 Hvad kan kommunerne gøre for at påvirke den store sociale ulighed i sundhed blandt børn?

Workshopledere:

Lene Dørfler og Lisbeth Holm Olsen, Center for Forebyggelse i praksis, KL.

Center for Forebyggelse i praksis har i Alliancen mod social ulighed i sundhed (2019-2023) arbejdet med at give fagprofessionelle og ledere inden for sundhedspleje, dagtilbud, skole og fritidsmiljøer inspiration til, hvordan der med afsæt i både universelle indsatser og målrettede lokale indsatser kan arbejdes med at styrke mere lighed i sundhed og trivsel blandt børn.

Kom med og hør om, hvordan kommuner arbejder med at fremme større lighed i sundhed blandt børn. På workshoppen præsenteres faglige anbefalinger og praksis eksempler til, hvordan kommunen kan styrke indsatsen, og to kommuner fortæller om deres konkrete erfaringer med at opbygge kapacitet og styrke indsatsen.

Deltagerne i workshoppen inviteres undervejs til at bidrage med viden og erfaringer til det videre arbejde.

W2 Evidensinformeret folkesundhedsarbejde

Workshopledere:

Christina Bjørk Petersen, sektionsleder, Anders Blædel Gottlieb Hansen, forsker, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Region Hovedstaden, Ole Nørgaard, chef-konsulent, Steno Diabetes Center Copenhagen og Jan Andersson, specialkonsulent, Sund By Netværket.

På workshoppen præsenteres erfaringer med dialogværktøjet "Evidensinformeret folkesundhedsarbejde", som er en del af selskabets nye GPS (God Praksis i Folkesundhed). Dialogværktøjet viser, hvordan vi systematisk kan arbejde sammen om at skabe og anvende den bedst tilgængelige viden, nemlig:

- evidens om årsager til og udbredelse af sundhed og sygdom
- evidens om effekter af indsatser
- evidens om organisering og implementering.

Workshoppen vil tage udgangspunkt i deltagernes erfaringer og udfordringer med at arbejde med evidens i forskellige kontekster, hvor beslutningstagere, fagpersoner, borgere og patienter samarbejder.

W3 Kan vi komme sovende til bedre folkesundhed?

Workshopledere:

Kirsten Nabe-Nielsen, seniorforsker NFA, Charlotte Lisager Petersen, sekretariatschef Sund By Netværket, Louise Sørensen, projektleder for unge og søvn, Gentofte Kommune, forperson for Sund By Netværkets temagruppe Sundhedsfremmende søvn, Susan Andersen, seniorforsker SIF, Mette Nygaard, videnskabelig assistent SIF og Hanna Ahrensberg, videnskabelig assistent SIF

Søvn har afgørende betydning for menneskers livskvalitet samt fysiske og mentale sundhed i alle livsfaser. Der er da også stor og fortsat stigende interesse for, hvad der påvirker søvnen, og for at indtænke søvn i indsatser, som skal forbedre folkesundheden. I denne workshop dykker vi ned i søvn i et folkesundhedsperspektiv – med sundhedsfremmebrillerne på. Hvordan sover danskerne egentlig? Og hvad kan vi gøre for at komme til at sove bedre – både helt inde i soveværelset, og når vi er vågne? Vi belyser også, hvilken betydning stress, arbejdsmiljø og natarbejde har for søvnen, og workshoppens deltagere kan lade sig inspirere af, hvilke initiativer og indsatser der er i gang på området.

Det får du med hjem:

- Dugfrisk viden om betydningen af søvn for helbredet og de faktorer i vores hverdag, der påvirker søvnen.
- Inspiration til sundhedsfremmende indsatser målrettet søvn krydret med praksisnære cases, som beskriver indsatser og værktøjer, der virker.
- Indsigt og deltagelse i drøftelser om, hvad det vil sige "at sove godt"? Hvorfor er det vigtigt i et folkesundhedsperspektiv at tale om søvn, hvad er de nyeste tendenser? Hvad er der behov for? Søvn er vigtigt for alle, men er der nogle særlige lovende strategier eller målgrupper, som er i fokus? Hvem, der skal gøre hvad, og hvornår?

W4

Hvordan kan viden fra kvalitative studier bidrage til diskussioner om, hvordan vi måler kvalitet i sundhedsvæsenet?

Workshopledere:

Cecilie Nørby Lyhne, lektor, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet og Anna Louise Skovgaard, forsker, Universitetsklinikken, Center for Planlagt Kirurgi, Silkeborg Hospital

Indikatorer og 'outcomes', som anvendes til at måle kvalitet i sundhedsvæsenet, er med til at forme de løsningsforslag, der bliver stillet, og de forebyggelsesindsatser, der bliver iværksat. Dog er de koncepter og definitioner, der bliver anvendt, ikke altid meningsfulde ind i den konkrete sammenhæng, hvilket kan medvirke til at skabe uensigtsmæssige rammer for både de sundhedsprofessionelles arbejde og for borgernes møde med sundhedssektoren.

I denne workshop tager vi udgangspunkt i et stigende behov for tværvideenskabelig viden til at løse sundhedsvæsenets komplekse problemstillinger. Vi præsenterer eksempler fra to forskningsprojekter og vores arbejde med koncepterne "forebyggelige indlæggelser" og "genindlæggelser" i samspil med de observationer og resultater, der fremkom i vores studier. "Forebyggelige sygehusophold blandt ældre" og "Akutte somatiske/psykiatriske genindlæggelser inden for 30 dage" er to indikatorer, som skal måles på og sikre henholdsvis "Bedre sammenhængende patientforløb" og "Styrket indsats for kronikere og ældre patienter".

Men hvilke afledte virkninger af indikatorerne kan spores i de sundhedsprofessionelles arbejde og i borgernes forløb?

Hvilket fokus fremmer indikatorerne, og hvad bliver ladet i baggrunden?

På workshoppen vil deltagerne få mulighed for at dele umiddelbare refleksioner og eventuelle konkrete erfaringer med kvalitetsindikatorer og forebyggelsesarbejde samt engagere sig i en debat om, hvordan vi kan sikre, at vi måler på de 'rigtige' faktorer for at fremme folkesundheden. Dertil indgår i diskussioner om, hvordan viden fra flere forskellige discipliner og metoder kan bruges til at nuancere brugen af kvalitetsindikatorer.

W5

Hvordan sikrer vi 'Kun Vand' til børn og unge?

Workshopledere:

Lene Winther Ringgaard, chefkonsulent, Anneke Vang Hjort, forsker, Josephine Funck Bilsteen, konsulent og Iben Rask Heuck, forskningsmedarbejder, Center for Sundt Liv og Trivsel

Vidste du, at øget tilgængelighed af vand til børn og unge kan være en af de effektfulde brikker til at fremme sund vægtudvikling? Dette er vist i studier fra andre lande. Danske børn får op til fire gange flere søde sager, end Fødevarestyrelsens anbefalinger, hvoraf cirka 35% kommer fra søde drikkevarer. Vand kan erstatte søde drikke, og de officielle danske kostråd er da også, at vi skal slukke tørsten i vand.

Center for Sundt Liv og Trivsel vil med et helt nyt og langsigtet initiativ 'Kun Vand' udvikle og implementere en strukturel indsats, som skal sikre adgang til gratis drikkevand til børn og unge, der hvor de befinder sig i deres hverdag og fritid. For at sikre de bedste betingelser for, at indsatsen bliver bæredygtig og lokalt forankret, forestiller vi os, at der skal stiftes partnerskaber på tværs af fx kommunale instanser, foreninger,

kommercielle aktører og nationale institutioner.

På workshoppen vil vi præsentere det foreløbige design for initiativet 'Kun Vand' og gennemgå de gevinster, der kan være ved at øge tilgængeligheden af drikkevand.

På workshoppen vil vi sammen med deltagerne drøfte:

- I hvilke arenaer og blandt hvilke børn og unge er 'Kun Vand' relevant at implementere?
- Hvad skal der til for, at din kommune eller din organisation vil være med i et partnerskab om 'Kun Vand'?
- Hvilke konkrete aktører vil være relevante at invitere med ind i et partnerskab om 'Kun Vand'?
- Jeres ideer og konkrete forslag til, hvordan vi kan øge tilgængeligheden af gratis vand til alle børn og unge.
- Om indsatsen "Kun Vand" kan påvirke social ulighed i indtag af sukkerholdige drikke hos børn og unge

W6

Hvordan inddrager vi viden om kommercielle determinanter for sundhed i vores arbejde med folkesundheden

Workshopledere:

Charlotta Pisinger, professor, Sofie Kirstine Bergman Rasmussen, videnskabelig medarbejder og Nina Kamstrup-Larsen, forsker, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Nanna Schneekloth Jarlstrup, forsker, Center for Sundt Liv og Trivsel og Sanja Golubovic, Steno Diabetes Center Copenhagen.

I de seneste år har begrebet "kommercielle determinanter for sundhed" tiltrukket opmærksomhed inden for sundhedsforskning og praksis. Dette begreb udvider den traditionelle forståelse af sociale determinanter for sundhed og fokuserer på, hvordan aktører med kommercielle interesser påvirker folkesundheden.

Kommercielle aktører kan bidrage positivt eller negativt til sundhed og samfundet. Positivt ved at levere essentielle produkter og ydelser; negativt ved bl.a. gennem forskellige aktiviteter at øge forbruget af skadelige produkter.

Forskere inden for feltet har tidligere anvendt begreber som "industriel epidemi" og "de sygdomsfremmende virksomheder" for at adressere kommercielle aktørers negative indflydelse på folkesundheden.

Forskere fra Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse og Statens Institut for Folkesundhed har nedsat en gruppe, der arbejder for at sætte fokus på emnet samt definere og beskrive "kommercielle determinanter for sundhed" på dansk. Initiativet søger at skabe en klar forståelse af begrebet samt metoder til at adressere kommercielle aktørers virkemidler og indflydelse på folkesundheden. I januar i år bragte vi et indlæg til Dansk Selskab for Folkesundheds "Fagligt input", og vi har efterfølgende afholdt et webinar med stor tilslutning og interesse fra bl.a. kommuner, NGO'er, sundhedsvæsenet, forskningsinstitutioner og fonde.

På Den Nationale Folkesundhedskonference 2024 vil vi fortsætte dialogen fra webinarret og arbejde videre med at afdække betydningen af kommercielle determinanter for sundhed i en dansk kontekst, herunder hvordan vi kan inddrage denne viden i vores sundhedsfremmende og forebyggende arbejde.

W7

Etiske dilemmaer og utilsigtede konsekvenser af forebyggelse og sundhedsfremme

Workshopledere:

Rikke Fredenslund Krølner og Marie Broholm-Jørgensen, seniorforskere ved Statens Institut for Folkesundhed, SDU og en repræsentant for en kommune

"Det kan godt være, at det ikke virker, men det gør i hvert fald ingen skade" er ifølge den østrigske sociolog Lisa Gugglberger mindsettet inden for sundhedsfremme. Dette mindset og grundantagelsen om, at fremme af sundhed og forebyggelse af sygdom udelukkende er positivt, kan imidlertid blænde for, at indsatser kan have utilsigtede konsekvenser på trods af gode hensigter.

Etiske dilemmaer og utilsigtede konsekvenser af forebyggelse og sundhedsfremme er ikke særligt velundersøgt i forskningen og ofte ikke et fokus i evalueringer af indsatser. Indsatser i forebyggelse og sundhedsfremme påkalder sig en særlig etisk bevågenhed, fordi det primære mål er at ændre en udpeget gruppe menneskers adfærd eller praksis til et antaget bedre eller sundere liv enten ved at intervenere direkte i deres liv eller ved at ændre de strukturelle forhold, der rammesætter og påvirker det.

Formålet med workshoppen er derfor at klæde deltagerne på til kritiske refleksioner omkring egen og andres praksis på forebyggelsesområdet, herunder at overveje potentielle tilsigtede og utilsigtede virkninger, inden man igangsætter en indsats, samt at håndtere de etiske dilemmaer, der løbende kan opstå, mens man udfører en indsats.

Workshoppen vil således:

1. Inspirere deltagerne til kritiske refleksioner omkring antagelser i egne og andres indsatser, fx antagelser om sundhedsforståelser, 'det gode liv' og 'dem med størst behov for indsats'.
2. Give deltagerne nogle værktøjer til at overveje og forebygge potentielle utilsigtede konsekvenser af igangværende eller planlagte indsatser
3. Give deltagerne mulighed for at dele og drøfte erfaringer med mødet og håndteringen af etiske dilemmaer, der opstår i det praktiske arbejde med forebyggelse og sundhedsfremmeindsatser fx i forhold til stigmatisering, kropsofattelse mm

W8

Sundhedsprofilen som evidens i folkesundhedsarbejdet

Workshopledere:

Marie Grønkjær, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Region Hovedstaden, Jes Bak Sørensen og Finn Breinholt Larsen, DEFACTUM, Region Midtjylland, Naja Ramskov Krogh, Region Syddanmark og Anne Illemann Christensen Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet

De regionale sundhedsprofiler og den nationale sundhedsprofil er helt centrale kilder til evidens i folkesundhedsarbejdet i Danmark herunder bl.a. i landets kommuner. Derfor afholder vi en workshop, hvor Sundhedsprofilens aftagere kan inspirere hinanden til, hvordan de indsamlede data kan komme allermest i spil.

Til workshoppen får du:

Indsigt i og inspiration til, hvordan Sundhedsprofilen anvendes i praksis i folkesundhedsarbejdet

Mulighed for at deltage i diskussioner af, hvordan Sundhedsprofilen bliver endnu bedre anvendt i folkesundhedsarbejdet

Workshoppen er således relevant for alle, der anvender Sundhedsprofilen i deres arbejde med at forbedre folkesundheden, men også for alle, der arbejder med at monitorere folkesundheden i større befolkningsundersøgelser, da I får en indsigt i, hvordan data anvendes i praksis i folkesundhedsarbejdet og derved forbedret mulighed for at tilpasse det, der leveres, til det, aftagerne har behov for.

W9

Rehabilitering: En vigtig indsats der løfter folkesundheden

Workshopledere:

Thomas Maribo, professor, ph.d., forskningsleder DEFACTUM, Region Midtjylland og Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet og Claus Vinther Nielsen, professor, ph.d., socialoverlæge, Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering, RH Gødstrup, DEFACTUM, Region Midtjylland og Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet.

Personer, der oplever eller er i risiko for at opleve begrænsninger i deres fysiske, psykiske, kognitive og/eller sociale funktionsevne og dermed i hverdagslivet er målgruppen for rehabiliterende indsatser.

Formålet med rehabilitering er at muliggøre et meningsfuldt liv med bedst mulig aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet.

Rehabilitering går på tværs af fagområder og i Danmark foregår meget rehabilitering i kommunerne.

Desværre er der også stor ulighed i rehabilitering – en ulighed som også truer folkesundheden. Ulighed i sundhed er tæt associeret med manglende lighed i forhold til at leve med konsekvenser af sygdom.

Denne workshop omhandler nyeste syn på rehabilitering, funktionsevne og ICF – som en biopsykosocial referenceramme for rehabilitering og sundhed generelt.

Vi lægger efterfølgende op til dialog om betydning af og mulighed for, hvordan rehabilitering løfter folkesundheden med fokus på personer med langvarig eller kronisk sygdom.